

Ковандра Анна Віталіївна,
здобувач ступеня вищої освіти
бакалавра Національної академії
внутрішніх справ
Науковий керівник:
доцент кафедри економічної безпеки
та фінансових розслідувань
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат економічних наук, доцент
Овчаренко Леся Валеріанівна

КОРУПЦІЯ В УКРАЇНІ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

Корупція – актуальна тема сьогодення. Для набуття повноцінного членства в Євросоюзі Україна повинна виконати низку умов, зокрема боротьбу з корупцією має бути посилено на високому рівні. Саме корупція є найбільшою перешкодою на шляху до забезпечення національної безпеки та демократизації суспільства, а її подолання – головною вимогою лідерів провідних європейських та світових країн. Що ми, українці, розуміємо під словом «корупція»? Це отримання хабарів державними службовцями, продажність чиновників, зловживання владою та посадовим становищем заради особистого збагачення [1]. До того ж соціологічні дослідження свідчать про те, що значна частина громадян України не оцінює корупцію негативно і вважає для себе за можливе за допомогою корумпованих відносин вирішувати особисті питання.

Щоб краще розуміти причини та умови, які породжують корупцію, слід розглянути її історичний аспект. Корупція має досить давню історію. Протягом тисячоліть це явище живе і процвітає – практично за будь-якого режиму та будь-якої влади.

Перші згадки про корупційні діяння можна знайти в «Присязі громадянина Херсонеса», в якій містилося зобов'язання «не давати і не приймати дару на шкоду міста і громадянам», що датується III ст. до н. е., коли в Північному Причорномор'ї існували грецькі міста-держави.

За часів існування Київської Русі були закладені суспільні норми, які не передбачали утримання чиновників за рахунок державної казни, а ті, в свою чергу, жили виключно за рахунок відвідувачів.

В період перебування українських земель у XIV–XVI ст. у складі князівства Литовського поширеним способом отримання

незаконної вигоди можна вважати присвоєння частини коштів, що виділялися на будівництво укріплень та фортець, також заборонялося вирішувати судові справи по дружбі.

За часів козацтва створювались документи, що мали за мету боротися з проявами корупції [2]. Такою пам'яткою була Конституція Пилипа Орлика 1710 року. У розділі X ми знаходимо наступне: «Найбільше ж на людей бідних чинять утиски і здирства та пригнічують їх тягарями владолюбні хабарники, які не за заслуги свої, а через ненаситну пожадливість прагнуть потрапити в уряди військові і посполиті для свого збагачення. Вони спокушають серце гетьманське, і завдяки корупції, без повного обрання та всупереч справедливості і закону, чи в уряди полковничі проникають, чи обіймають інші посади. Тому остаточно постановляється, щоб Ясновельможний гетьман жодними, хоч би й найбільшими, подарунками та респектами не спокушався, нікому за хабарі в урядах ні полковничих, ні інших військових чи посполитих посад не давав і насильно в уряд нікого не призначав» [3].

Як бачимо «владолюбних хабарників» вистачало і в ті далекі часи.

На початку 2014 року Україна ввійшла до числа держав, які знаходяться у стані конфлікту, а з 24 лютого 2022 року почалася війна. Як зазначають науковці, конфліктні держави відрізняються від стабільних демократичних держав деградацією державних та суспільних механізмів забезпечення основоположних прав людини, зниженням рівня доходів, політичною нестабільністю та невпевненістю в майбутньому, що призводить до того, що причиною існування корупції стає не лише невідповідність законів умовам економічної діяльності, але й потреба у виживанні в надскладних умовах. Особливою ознакою високого рівня корупції у різних сферах життя українського суспільства є те, що населення сприймає корупцію як закономірне явище [4, 5, 6]. Тобто суспільство не тільки змиралося з існуючою ситуацією, пристосовувавши до неї правила поведінки, а й визнає корупційні відносини припустимими з погляду моралі й ефективними – з позиції досягнення результату.

Однак зараз, на тлі війни, замість формування нульової толерантності до корупції у засобах масової інформації ми досить часто читаємо новини щодо корупційних скандалів за участю посадових осіб.

«У мирний час корупція шкодить людям непрямо. Під час війни корупція може бути такою ж смертельною, як куля» [7]. Корупціонери на війні гірші за мародерів, адже, обираючи свій гаманець, вони фактично працюють на боці агресора. Отже є нагальна необхідність посилити боротьбу і на цьому фронті, тим більше, що на Україну після перемоги очікує мільярдне фінансування від наших партнерів на відродження економіки та інфраструктури.. А при слові «фінансування» у найгіршої частини держапарату з'являється нездоровий блиск в очах та нові офшорні рахунки» [8]. Отже, законотворець пропонує прирівняти корупцію під час війни до державної зради.

Таким чином, еволюціонуючи, корупція від простого вимагання хабарів, перетворилася на складне, системне, багатогранне явище як локального так і глобального виміру.

Список використаних джерел

1. Гбур З. В. Державне управління економічною безпекою України: теорія та практика: монографія / З. В. Гбур. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута»», 2018. 408 с. URL: <https://www.nuozu.edu.ua/zagruzka2/EB3.pdf>.

2. Бабіков О. Антикорупційні норми козацького права. Підприємництво, господарство і право, – 2018. №5. с. 219-222. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/5/43.pdf>.

3. Договори і постанови прав і свобод військових між Ясновельможним Його Милості паном Пилипом Орликом, новообраним гетьманом Війська Запорізького, і між генеральними особами, полковниками і тим же Військом Запорізьким з повною згодою з обох сторін. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/001_003#Text.

4. Волошенко А.В. Корупція: історичні витоки та сучасні прояви. Актуальні проблеми економіки. 2015. № 3. с. 8–16. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE&2_S21STR=ape_2015_3_3.

5. Мошнін А. Корупція у сучасній Україні: стан та напрями протидії. Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління, (2(62) (2022), 106–110. URL: <http://journals.maup.com.ua/index.php/political/article/view/2144/2642>.

6. Тімашов І. Причини та умови корупції в Україні. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2018/jun/13383/53.pdf>.

7. Чорний В.І. Еволюція становлення механізмів державного регулювання у сфері боротьби з корупцією в Україні. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління Том 31 (70) № 5 2020, ст. 58-62 URL: http://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/5_2020/12.pdf.

8. Дунда О. Корупція на війні гірша за мародерство. URL: <https://lexinform.com.ua/v-ukraini/koruptsiya-na-vijni-girsha-zamaroderstvo>.

Козубенко Анна Максимівна,

здобувач ступеня вищої освіти
бакалавра навчально-наукового
інституту № 1 Національної академії
внутрішніх справ;

Панасюк Лілія Андріївна,

здобувач ступеня вищої освіти
бакалавра навчально-наукового
інституту № 1 Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник:

доцент кафедри економічної безпеки
та фінансових розслідувань
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат економічних наук, доцент

Грущенко Олена Анатоліївна

ЗАХИСТ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНІ: ПРАВОВІ ОСНОВИ ТА РЕАЛІЇ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ

На сьогоднішній день питання щодо захисту інвестицій та запобігання корупційній складовій є досить актуальними, адже, ні в кого немає сумніву, що корупція та нестабільна макроекономічна ситуація відлякує іноземних інвесторів від українських ринків. Іноземні інвестори покидають Україну саме через корупцію. У свою чергу, нестача інвестицій, як внутрішніх так і зовнішніх, є однією з центральних проблем, від якої потерпає українська економіка.

Захист іноземних інвестицій в Україні регулюється Законом України «Про режим іноземного інвестування» та